

**התכנית לתואר M.A בטיפול באמצעות אמנויות –
דרמה תרפיה לבעלי תעודת מטפל
שנה"ל תשפ"א**

ראש התכנית: ד"ר סוזאנה פנדזיק

חברי הסגל האקדמי:

פרופ' מן המניין:	פרופ' רחל לב ויזל, פרופ' מולי להד
פרופ' חבר:	פרופ' שרון שניר
מרצה בכיר:	ד"ר הדס דורון, עומר הורוביץ, ד"ר מירב חן, ד"ר ירון יגיל, ד"ר סוזנה פנדזיק
מורה מן החוץ:	ד"ר ענת הלר, פרופ' שירה הנטמן, ד"ר שושי קיסרי, ד"ר אמנון רביב.

מטרת הלימודים

מטרות תכנית הלימודים לתואר השני בטיפול באמנויות- דרמה תרפיה לבעלי¹ תעודה הן :

1. להכשיר דרמה תרפיסטים לפרקטיקה מתקדמת ואפקטיבית, הדרכה ומחקר.
2. לפתח אצל הסטודנטים בחינה ביקורתית של ידע ודפוסי פעולה בטיפול באמנויות- דרמה תרפיה.

תכנית הלימודים

התוכנית כוללת שיעורי חובה וסמינרים בנושאים הקשורים לתיאוריה ולפרקטיקה של התחום. הקורסים כוללים מיומנויות מתקדמות, קריאה ביקורתית והבנת המחקר בתחום, התנסויות מעשיות ודיון בהיבטים קונספטואליים ומקצועיים של התחום.

לימודי התואר השני מחייבים נוכחות של יום בשבוע בקמפוס תל-חי (יום שלישי), כמו כן נוכחות בלימודים אינטנסיביים (עד שלושה ימים ברצף בשבוע) בחופשות הסמסטר והקיץ.

מסגרת הלימודים תהיה בת שנה אחת, ב 4 סמסטרים (כולל בחופשת הקיץ ולימודים בחופשת הסמסטר). קורסי החובה יסתכמו ב-24 נ"ז על פי הפירוט הבא :

קורסי חובה לפי הקטגוריות של מ"ג

קטגוריה א : מקצועות טיפוליים ואבחוניים – המשגות עיוניות 14 נ"ז

קטגוריה ב : מקצועות מתודולוגיים ומחקריים 10 נ"ז

סה"כ לתואר 24 נ"ז

חזרה על קורסי חובה

סטודנט שנכשל פעמיים בקורס חובה בתכנית יופסקו לימודיו בתכנית.

בהתקיים נסיבות מיוחדות, וזאת על פי החלטת ראש התכנית או ועדת ההוראה החוגית, יהיה הסטודנט רשאי להירשם שוב לקורס האמור ולהמשיך את לימודי בתנאים שיקבע התכנית.

סיום הלימודים

סיום הלימודים מותנה בעמידה בכל התנאים הבאים :

1. הגשת עבודה סמינריונית בציון 80 ומעלה.
2. השתתפות ועמידה בדרישות הפרקטיקום בציון 80 ומעלה.
3. סיום כל קורסי החובה של התוכנית בציון ממוצע של 80 לפחות וצבירת 24 נ"ז הנדרשות ע"פ תכנית הלימודים המפורטת. (ציון עובר בקורס חובה הינו 75)

שקלול הציון הסופי לתואר

50% - ממוצע הציונים על מכלול הקורסים.

20% - העבודה הסמינריונית.

30% - ציון על עבודת הפרקטיקום כעבודת גמר המסכמת.

---

¹ אומנם הטקסט כתוב בלשון זכר, הכוונה היא גם ללשון נקבה.

ועדת המעקב החוגית

ועדת המעקב החוגית דנה בבעיות לימודים של סטודנטים בתוכנית ה - M.A., כגון כישלונות בקורסים, אי-עמידה במטלות או התחייבויות ועבירות על כללי האתיקה המקצועית המצוינים בקוד האתיקה של יה"ת (איגוד המטפלים באמצעות אמנויות בישראל).

[אתר י.ה.ת.](#)

מטרת הוועדה:

1. דיון במידת ההתאמה של הסטודנטים בתכנית לטיפול באמנויות-דרמה תרפיה בעקבות קשיים בלימודים הפרקטיים והאקדמיים, או במקרים של חריגה מכללי ההתנהגות המצוינים בקוד האתיקה של יה"ת.
2. ייעוץ במצבי התלבטות של מורה או ראש התוכנית.
3. יעוץ במצבי התלבטות של סטודנט, בעקבות קשיים בלימודים.

עקרונות הוועדה:

- שיתוף הסטודנט בתהליך הדיון בוועדה.
- קיום דיון מקיף על מצבו של הסטודנט.
- מתן הזדמנות לכל הנוכחים להשמיע את הערכתם ביסודיות. הגורמים המעוניינים לפנות לוועדה, יעבירו את הפניה בכתב.

תכנית הלימודים*

שם הקורס	שם המרצה	ש"ש	נ"ז	הערות
חקר תהליכי יצירה, התפתחות ושינוי בטיפול באמצעות אומנויות (סמינר חובה)	פרופ' שרון שניר	4	4	קורס שנתי
טיפול מוגבל בזמן	ד"ר מירב חן	2	2	קורס אינטנסיב
טראומה והחלמה	פרופ' מולי להד	4	4	
מבוא לליצנות רפואית	ד"ר אמנון רביב	2	2	קורס אינטנסיב
טיפול בנפגעים מינית	פרופ' רחל לב ויזל	2	2	קורס מקוון
פסיכופיזיולוגיה למתקדמים	ד"ר עומר הורוביץ	2	2	אינטנסיב חופשת סמסטר א'
פרדיגמות בדרמה תרפיה	ד"ר סוזאנה פנדזיק	2	2	
פרקטיקום- הדרכות אישיות לעבודת גמר	ד"ר ענת הלר	2	4	
גישות יצרניות בטיפול	ד"ר הדס דורון	2	2	

שם הקורס	שם המרצה	ש"ש	נ"ז	הערות
המשפחה הרב דורית בראי הקולנוע	פרופ' שירה הטמן	2	2	יש לבחור קורס אחד מתוך השלושה
התערבות קצרה ממוקדת פתרון בעיות SFBT	ד"ר ירון יגיל	2	2	
סה"כ		22	24	

*החוג רשאי לשנות את התכנית בכל עת, באחריות הסטודנט לעקוב אחר השינויים בשנתון.

** על כל סטודנט להכין עבודת סמינר אחת + עבודת גמר (פרקטיקום).
נוכחות באינטנסיבים הינה חובה בכל השיעורים /ימים. לא תינתן אפשרות היעדרות של 20% כנהוג בשיעורים בפריסה סמסטריאלית

מס' נקודות הזכות בחלוקה לפי סמסטרים:

סמסטר	מס' נ"ז
א'	10
ב'	6
אינטנסיב	6
מקוון	2
סה"כ לשנה	24 נ"ז

פירוט הקורסים

גישות יצירתיות בטיפול

ד"ר הדס דורון

510136 ש"ס 2 נ"ז ש'

בתחום הטיפול בכלל וטיפול משפחתי ובילד בפרט קיים עושר רב של טכניקות טיפול יצירתיות העומדות בפני עצמן או בשלוב טיפול מילולי. מטרת הקורס הנה לערוך "מסע היכרות" קצר עם חלק מטכניקות אלו על מנת שיהיו בכליו של הסטודנט כעובד בשטח לעתיד.

טכניקות יצירתיות מכוונות לעולם החויתי של המטופל ובעלות פוטנציאל לעוצמה רגשית ותודעתית חזקה. עוצמה זו הנה הבסיס לשינוי אצל המטופל.

הקורס מבוסס על התנסויות אישיות שעובר ומעביר הסטודנט, במטרה לחוש ולהבין את עוצמת השינוי מחד ולהתייחד עם הטכניקה והכלים מאידך.

המשפחה הרב דורית: בראי הקולנוע

פרופ' שירה הנטמן

510267 - 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

הקורס יתמקד במערך היחסים הבין דוריים במשפחה המבוגרת. הנושאים העיקריים שידונו בקורס: התפתחות הפרט והמשפחה לאורך מרחב החיים, תפיסת הדורות והתיאוריות המרכזיות המתארות יחסים בין דוריים; הטיפול בהורים חולים והשלכותיו על היחסים בתוך המשפחה, יחסי ילד מבוגר – הורים מזדקנים, יחסי אחים, יחסי סבות ונכדים, משפחות חלופיות. הקורס יועבר באמצעות הרצאות ודיונים.

התערבות קצרה ממוקדת פתרון בעיות SFBT

ד"ר ירון יגיל

510255 – 2 ש"ס 2 נז' ש'

במסגרת הקורס נלמד ונתרגל לעומקה גישת התערבות ממוקדת פתרונות (Solution Focused – SF). הגישה מרחיבה את הבסיס התיאורטי האקלקטי עליו נשענת העבודה הסוציאלית, ומבוססת על גישת הכוחות. היא נשענת על עקרונות הומניסטיים (אהבת הפונה ואמונה ביכולתו וברצונו לחולל שינויים חיוביים בחייו) ועל עבודה משותפת של העובד הסוציאלי ביחד עם הפונה (co-construction). מעבר לטכניקות, הגישה משקפת דרך חשיבה ומדיניות המתבססת על כוחות, הצלחות וחוזקות. זהו ייחודה וזו עשויה להיות תרומתה המשמעותית לעבודה הסוציאלית בישראל.

חקר תהליכי יצירה, התפתחות ושינוי בטיפול בעזרת אומנויות

ד"ר שרון שניר

סמינר חובה

7500047, 4 ש"ס, 4 נ"ז

הקורס נועד להקנות לסטודנטים מושגים וכלים בסיסיים לעריכת מחקר בטיפול באמצעות אומנויות. הקורס מציג את המחקר הכמותי והמחקר האיכותני וכן מספר כלים ייחודיים בתחומים אלו לטיפול בדרמה. כמו כן ניתן דגש על כתיבה אקדמית. הסטודנטים בקורס מתנסים בכתיבה של הצעת מחקר תוך יישום הנושאים הנלמדים בקורס

טיפול בנפגעים מינית

פרופ' רחל לב ויזל

- 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

הקורס יעסוק ביחודיות פגיעה מינית, הגדרות, שכיחות, השלכות, קונספטואליזציה של פגיעה מינית, התמודדות וטיפול. מבנה משפחה בה מתרחשת פגיעה מינית, העברה בין דורית של פגיעה מינית, גורמים המעודדים או מעכבים שיתוף ודיווח. היבטים נפשיים ופיזיולוגיים של דיסוציאציה. עקרונות טיפול בנפגעים מינית. כל זאת תוך שימוש באמצעים יצירתיים והצגת מקרים.

טיפול מוגבל בזמן (קצר מועד)

ד"ר מירב חן

2400015, 2 שש"ס, 2 נ"ז

לחשוף את הסטודנטים לתיאוריות, לגישות ולמחקרים עדכניים בתחום הטיפול הרגשי המוגבל בזמן. סטודנטים יעמיקו בפסיכותרפיה דינמית קצרת מועד, בטיפול קוגניטיבי-דינמי קצר מועד, בטיפול קצר מועד לפי הגישה ההתנהגותית, טיפול קצר מועד ממוקד בעיה, וההתערבות הפרדוקסלית כשיטת טיפול קצרת מועד. כמו כן הקורס יעסוק בטיפול קצר מועד במקרי משבר, אובדן, הלם קרב, דיכאון ובפסיכוזות.

טראומה והחלמה

פרופ' מולי להד

7500019, 4 שש"ס, 4 נ"ז

בקורס ילמדו את התיאוריה והמחקר העדכני בנושא טראומה נפשית ושיטות הטיפול המוכרות כשיטות שיעילותן הוכחה (Evidence Based Treatments) כגון SIT, EMDR, PE, כמוכן יסקרו מחקרי המוח העדכניים לגבי השפעת הטראומה הנפשית על המוח והקשר בין ממצאים אלו ושיטות טיפול המשתמשות באמצעים על מילוליים כגון SE, SEE FAR CBT, טיפולים באמנות.

מבוא לליצנות רפואית

ד"ר אמנון רביב

7500088, 2 שש"ס, 2 נ"ז

בקורס נבחן את המהות ואת היסודות של הליצנות הרפואית. נבחן את ההקשבה, ההומור, הפנטזיה והפיוט, האמפתיה, 'הדיאג-רד-נווה', הרפור, ההנאה, האלתור, הגג, האינטראקציה והסוגסטיה בעבודתו של הליצן. נדון ב-'מטא ליצנות' ובמאפיינים הייחודיים של עבודת הליצן הרפואי בקשר עם מטופלים ומלוויהם בבית החולים ובשיתוף הפעולה עם הצוות הרפואי.

פסיכופיזיולוגיה למתקדמים

ד"ר עומר הורוביץ

2400006, 2 שש"ס, 2 נ"ז

הקורס יעסוק בבסיס הפיזיולוגי-מוחי לעיסוק באומנות. ראשית, תתבצע סקירה של מבנה מערכת העצבים ואופן העברת המידע בתוכה. לאחר מכן, יוצגו המערכות התפקודיות המאפשרות עיסוק באומנות וכן המנגנונים העצביים בבסיסן. כמו-כן, בעזרת טכניקות דימות מוחית עדכניות וכן בעזרת מדדים פסיכופיזיולוגיים נוספים תתבצע סקירה של הקשר בין תפקוד מוחי לבין עיסוק באומנות. החל מיצירתיות, ריקוד ומוסיקה וכלה בטיפול באמצעות טכניקות טיפול באומנות המבוססות על הצטברות ידע ממחקר מוחי. במהלך ההרצאות ייחשפו הסטודנטים לספרות עדכנית העוסקת בנושאים שיוצגו כל אחד מהנושאים בקורס.

פרדיגמות בדרמה תרפיה

ד"ר סוזאנה פנדזיק

7500001, 2 שש"ס, 2 נ"ז

הקורס דן בפרדיגמות המרכזיות מתוכן צמחו גישות מחשבתיות שונות בדרמה תרפיה. הקורס מאיר את תשומת ליבן של הסטודנטיות/ים לפרדיגמות השונות, המשמשות מאין פריזמות דרכן דרמה תרפישטיות/ים מסיקות/ים מסקנות על הטיפול ועל

המטופלות/ים, ובכלל, מתבוננים על התהליך הטיפולי. ככל שנספיק נדון בפרדיגמה השמאנית, הפרדיגמה הקתרטית פרדיגמת המשחק, פרדיגמת המרחק, הפרדיגמה הפרפורמטיבית, הפרדיגמה הפסיכודינמית, הפרדיגמה הפמיניסטית והפרדיגמה הניורוסיינטיפית.

פרקטיקום – עבודת גמר

ד"ר ענת הלר

2,7500001 שש"ס, 2 נ"ז

הפרקטיקום (עבודת הגמר) הינה הזדמנות ייחודית למטפלות/ים בדרמה תרפיה בעלות ניסיון ולהמשיג ו/או לחקור בצורה מובנית את עבודתם בשדה או כל נושא בתחום שמעניין אותן/ם לעסוק בו באופן מחקרי או תיאורטי, תוך שימוש בשיטות מחקר ובשיטות עבודה מתקדמות בתחום הדרמה תרפיה. הקורס מלווה את תהליך הכנת עבודת הגמר תוך שימוש בחומרים הנלמדים בקורס שיטות מחקר וסטטיסטיקה ובכלי אבחון והערכה מתחום הדרמה תרפיה. בחלק זה המוקד הוא הדרכה והכוונה לקראת כתיבת עבודת הגמר. תוצע הזדמנות להתנסות בפרקטיקום של חקר מקרה איכותני ושל מחקר מבוסס אמנות.